

N:o 148.

Af herr **E. Öberg**, om ändrad lydelse af § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Enär en begränsning i den kommunala rösträtten på landet allt mer och mer ger sig till känna af de olägenheter, som på senare åren oftare än förut framträdt, i det att mångenstädes å landsbygden bildas stora bolag för idustriella och kommersiella företag, hvilka bland annat i kommunalt hänseende oftast representeras af en disponent eller förvaltare, som förutom af sina egna för bolaget erhåller ett röstetal, hvars storlek tillåter honom ensam att blifva den allena beslutande i kommunala angelägenheter.

Denna olägenhet som rent af utgör ett missförhållande och stridande mot kommunallagarnes ändamål, hvilka väl afse det kommunens medlemmar skola ega att sjelfva efter uti dessa lagar lemnade närmare bestämmelser vårda sina gemensamma ordnings- och hushållsangelägenheter, men som genom den nu varande obegränsade kommunala rösträtten i landskommuner ej kunna blifva en verklighet.

Utaf statistiska centralbyråns berättelser rörande den kommunala rösträtten år 1871, någon nyare statistisk uppgift i den delen förefinnes ej, men redan deraf kan man finna, att då af rikets 2,354 landskommuner hade uti 54 en röstegande öfver hälften af kommunens hela fyrktal; och högsta fyrktalet på en person utgjorde uti 360 kommuner öfver $\frac{1}{4}$ till $\frac{1}{2}$, uti 1,026 öfver $\frac{1}{10}$ till $\frac{1}{4}$, uti 709 öfver $\frac{1}{20}$ till $\frac{1}{10}$, uti 199 öfver $\frac{1}{50}$ till $\frac{1}{20}$ samt uti 6 till och med $\frac{1}{50}$ af kommunens hela fyrktal.

Dessa förhållanden hafva under tiden efter förenämnda uppgift allt mer och mer förökats, hufvudsakligen genom de allt flera bolagens och de större löntagarnes tillkomst på landet. Det är deraf uppenbart, att någon sjelfstyrelse icke gerna kan förefinnas uti de kommuner, hvarest en enda

eller få personer, som ensamma kunna utöfva kommunens beslutande rätt, såväl i beskattningsväg som vid val af kommunala förtroendemän, men ock sjelfva kunna undandraga sig hvarje personligt kommunalt uppdrag, som medför tidsförlust och besvär utan ersättning.

Uti Finland, hvilket lyder under Rysslands öfvermagt, har dock i kommunalt hänseende för landet derstädes stadgats ett relativt maximum af en sjettedel af de vid stämman närvarandes sammanlagda röstbelopp, för det utöfvande, vare sig för egen del eller å annans vägnar.

Då och som uti vårt rikets städer den röstandes antal röster är begränsadt till $\frac{1}{50}$ af stadens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall ej för högre röstetal, än det, som motsvarar bevillningen för tiotusen kronors inkomst af kapital eller arbete; så synes det mig, såväl af förenämnda förhållanden som den praktiska erfarenhet, som ock, då den teoretiska bildningen, hvilken genom skolväsendets utveckling såväl på landet som i stad, numera samhällsbefolkningen på landet redan ernått så pass utbildning, att man med billighet och rättvisa kan fordra, det den kommunala rösträtten på landet begränsas till något skäligare förhållande än det hittills varit.

Jag får derföre och med återopande af de skäl, som flere motionärer inom Andra Kammaren vid föregående riksdagar framhållit, som ock de skäl lagutskottet derå i sina utlåtanden gifvit, härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen för sin del ville besluta, det § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet måtte få den förändrade lydelse, att röstvärdet skall beräknas efter det enhvar åsatta fyrktal; dock så, att ej någon må utöfva rösträtt för större antal röster, än som motsvarar en tiondedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, och ej i något fall för mer än ett tusen röster.

Om remiss af denna motion till lagutskottet anhålles, med rätt för detsamma att med bibehållande af motionens syfte göra de ändringar, som deraf kunna föranledas.

Stockholm den 28 januari 1887.

Eric Öberg,
från Västernorrlands län.

Häruti instämma:

Aug. Danielsson. Nils Wallmark. J. W. Lindh.